

Представи за диаспора и етническо родство в дейността на спортните дружества на евреи, арменци и турци в междувоенна България

Евлоги Станчев

<http://doi.org/10.7546/BF.3.2025.05>

(Резюме)

Настоящото изследване анализира различни механизми на конструиране и преживяване на идеите за диаспора и трансгранично етническо родство в специфичния исторически контекст на три малцинствени спортни и гимнастически организации в междувоенна България (1918–1941): еврейския ционистки гимнастически съюз „Макаби“, арменското спортно-скаутско дружество „Хоменътмен“ и турската младежка гимнастическа организация „Туран“. Теоретичната рамка на проучването стъпва върху критически и ситуационен подход към концепцията за диаспора, който не се основава на предварително зададени дефиниции, а на съобразяване със съответния политически, културен и исторически контекст. Основният аргумент на текста е, че макар представите за диаспора да присъстват отчетливо в дейността и наративите на трите организации, тези идеи са артикулирани по различен начин и имат нееднаква тежест. Докато „Макаби“ насочва преобладаващата част от своята активност към изграждане на чувство за трансгранична еврейска солидарност и подготовка за колонизация на Палестина в рамките на политическия ционизъм, при „Хоменътмен“ фокусът пада върху мобилизирането на историческа памет и представи за прародина в годините след арменския геноцид. Най-нееднозначно формулирани остават представите за диаспора в случая с турското дружество „Туран“ – поради ниското равнище на национално и политическо осъзнаване сред българските турци, стремежът за принадлежност към по-широка турска нация изисква преди всичко културна модернизация, която „туранистите“ осъществяват въз основа на кемалистките идеи.

Текстът представлява втора част от по-широк изследователски проект, посветен на връзките между спортната дейност, етническата идентичност и механизмите на групова консолидация при „Макаби“, „Хоменътмен“ и „Туран“ през разглеждания период.

Ключови думи: спорт; диаспора; идентичност; малцинствени общности; междувоенна България (1918–1941)

Евлоги Станчев

Институт по балканистика с Център по тракология

Българска академия на науките

ул. Московска, № 45

1000 София, БЪЛГАРИЯ

evlogi.stanchev@gmail.com